

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG/196-342 / 2695

Ankara

22/6 /1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulu'nca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Bülent ECEVİT
Başbakan

Eki :
Liste

T. D. M. M. BAŞKANLIĞI	
Vali Kom.	- Adalet - Plan ve Bütçe
Esas Kom.	- Çevre
Tarih	29.6.1999-1/388
K. Md.	K.D.Bşk. B.Ö.
BAŞKAN	

1/418

Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı

T.C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG/196-342 /2695

Ankara

22/6 /1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulu'nca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Bülent ECEVİT
Başbakan

Eki _____ :
Liste

T.B.M.M. BAŞKANLIĞI	
Yeni Kom.	Abdullah Plan ve Bütçe
Esas Kom.	Genel
Tarih	29.6.1999 / 388
K. Md.	K.D.Bşk. / 13.000
BAŞKAN	Abdullah

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG/ 196-342 /1847

Ankara

315 /1996

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve içtüzüğün 78 inci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulu'nca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Mesut Yılmaz
Mesut YILMAZ
Başbakan

Eki _____ :
Liste

1/852 Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı.

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Komisyon	- Çevre - Plan ve Bütçe
Tarih	10.5.1996 3/418
K. T. D.	11. K. D. T. E. <i>Onay</i>
BAŞKAN	<i>[Signature]</i>

Not : Verilecek cevaplarda Daire adının, yazı tarih ve sayısının açıklanması.

T. C.
BAŞBAKANLIK
KANUNLAR VE KARARLAR
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Sayı : B.02.0.KKG/ 101-815 /1980

Ankara
26 / 4 /1995

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çevre Bakanlığı'nca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 2/3/1995 tarihinde kararlaştırılan "Çevre Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Tansu ÇİLLER
Başbakan

Eki :
1- Kanun Tasarısı
2- Gerekçe (Genel-Madde)

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Komisyon	- Çevre - Plan ve Bütçe
TARİHİ	28.4.1995 1/851
B. T. D.	
BAŞKAN	

ÇEVRE KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA
DAİR KANUN TASARISI

Madde 1- 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 2 nci maddesinin (e) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki bentler eklenmiştir.

"e) "Atık" terimi; Çevreye bırakıldığında özellikleri nedeniyle bulundukları alıcı ortamların doğal bileşim ve özelliklerinin değişmesine yol açarak zarar verebilen ve ortamın kullanım olanaklarını olumsuz yönde etkileyen katı, sıvı veya gaz halindeki maddeleri ve enerji türlerini (Çevreye atılan ısı enerjisi, radyoaktif enerji),"

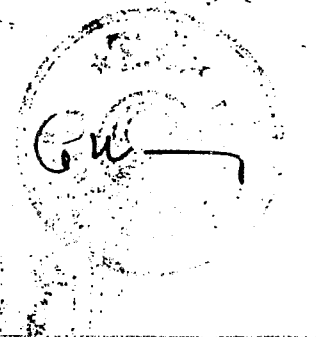
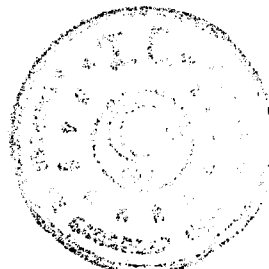
"g) "Tehlikeli atık" terimi; Üretim ve tüketim faaliyetleri sonucunda ortaya çıkan, fiziksel, kimyasal ve/veya biyolojik özellikleri ile alıcı ortamda kısa veya uzun vadede olumsuz etkilere yol açabilen, tehlikeli özelliklerden en az birine sahip olan atıklar ve bu atıklarla kirlenmiş madde ve malzemeleri,

h) "Evsel atık" terimi; Tehlikeli özellik taşımayan, kullanıcısı tarafından atılmak istenen ve toplumun huzuru ve çevrenin korunması yönünden düzenli bir şekilde bertarafı gereken veya geri kazanımı mümkün olan madde ve malzemeleri,

i) "Tehlikeli madde" terimi; Çevre ve insan sağlığı üzerinde, kısa veya uzun dönemde, doğrudan veya dolaylı olarak fiziksel, kimyasal ve/veya biyolojik yönden olumsuz etki yaparak ekolojik dengenin bozulmasına neden olan, olumsuz etkiyi bizzat kendisi yapan veya yapısının değişmesi ya da başka maddelerle etkileşmesi sonucu olumsuz yapıya girebilen, tehlikeli özelliklerden en az birine sahip olan her türlü kimyasal element ve bunların bileşimlerini,

j) "Sulak alanlar" terimi; Doğal veya yapay; devamlı veya geçici; suları durgun veya akıntılı, tatlı, acı veya tuzlu; denizlerin gel-git hareketlerinin çekilme devresinde altı metreyi geçmeyen derinlikleri kapsayan, başta su kuşları olmak üzere canlıların yaşama ortamı olarak önem taşıyan bütün sular, bataklık ve turbiyeleri,

k) "Tarım kimyasalı" terimi; Tarımsal verimin artırılması ve toprağın fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerinin iyileştirilmesi amacıyla toprağa ilave edilen kimyasal maddeleri,"

Madde 2- 2872 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 10- Gerçekleştirmeyi planladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, çevresel etki değerlendirmesi sürecine tabidirler.

Çevresel etki değerlendirmesi uygulamalarında yetkili ve karar verici merci Çevre Bakanlığıdır.

Çevresel etki değerlendirmesi raporlarını incelemek ve değerlendirmek üzere Çevre Bakanlığınca bir inceleme ve değerlendirme komisyonu teşkil edilir. Bu komisyon faaliyetin konusu, türü ve faaliyetin uygulanması için seçilen yerin veya alternatif yerlerin özellikleri dikkate alınarak merkezi ve yerel kurum ve kuruluşların temsilcileri, çevresel etki değerlendirmesi raporunu hazırlayan kurum veya kuruluş temsilcisi, halkın katılımı toplantısı tutanak sekreteri veya Çevre Bakanlığı taşra teşkilatı temsilcisi ile Çevre Bakanlığı temsilcilerinden oluşur. Komisyon çalışmalarına Çevre Bakanlığınca gerçek ve tüzel kişiler, üniversite, enstitü, araştırma ve ihtisas kuruluşları ve meslek odaları temsilcileri de üye olarak çağrılabilirler.

Çevresel etki değerlendirmesi ön araştırma raporlarını incelemek ve değerlendirmek üzere Çevre Bakanlığı taşra teşkilatınca gerekli görüldüğü hallerde ilgili diğer bakanlıkların taşra teşkilatları, yerel yönetimler, gerçek ve tüzel kişiler, üniversite, araştırma kuruluşları ve meslek odaları temsilcileri ile faaliyet sahibinden oluşan bir ön inceleme değerlendirme komisyonu teşkil edilebilir.

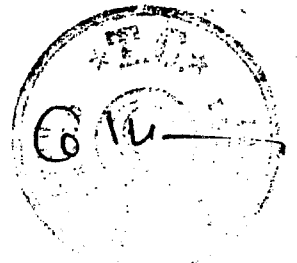
Çevresel etki değerlendirmesinin içereceği hususlar ve hangi tip faaliyetlerden isteneceği, halkın katılımı, izleme ve denetlemede yetkili merciler, faaliyet sahibinden alınacak taahhüt ve çevresel etki değerlendirmesi raporu hazırlayacak kurum ve kuruluşlara yeterlik belgesi verilmesi ile ilgili usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

Madde 3-2872 sayılı Kanunun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Denetim, bilgi verme ve bildirim yükümlülüğü

Madde 12- Denetim, çevrenin korunması, iyileştirilmesi ve çevre kirliliğinin önlenmesi konusunda maddi olayları ve kayıtları araştırarak bu Kanundaki yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediğinin veya doğruluğunun tespit edilmesidir. Denetim yetkisi Çevre Bakanlığına aittir.

Denetim yetkisi, Çevre Bakanlığının kontrolü ve denetimi altında belediye ve mücavir alan sınırları içinde büyükşehir belediyeleri ve belediyeler, liman sınırları dahilinde liman başkanlıkları, diğer alanlarda mahallin en büyük mülki idare amirliği tarafından da kullanılır.

Askeri işyerleri, askeri bölgeler, İstanbul ve Çanakkale Boğazları, ikili veya çok taraflı anlaşmalarla ihdas edilen askeri bölgeler ve tatbikatlar gibi askeri faaliyetlerin denetim konusu ve neticelerine ait işlemler Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı ve Çevre Bakanlığı tarafından, petrol arama ve üretim faaliyetlerinin denetim konusu ve sonuçlarına ait işlemler ise Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Çevre Bakanlığı tarafından hazırlanacak bir yönetmeliğe göre yürütülür.

Denetimin ne zaman yapılacağına önceden haber verilmesi mecburi değildir. Önceden denetim yapılmış olması yeniden denetim yapılmasına engel değildir.

Denetim yetkisinin kullanılmasına ve bu konudaki işbirliği ve koordinasyona ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

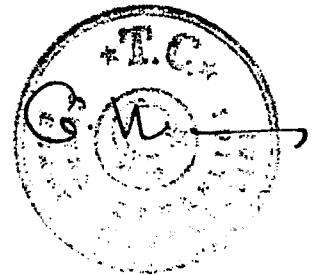
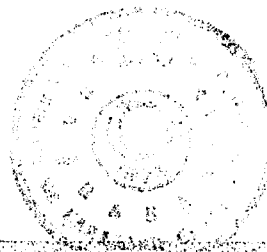
Çevreyi kirletebilecek faaliyette bulunan kurum, kuruluş ve işletmeler ile bunlarla muamelelerde bulunan gerçek veya tüzel kişiler Çevre Bakanlığının veya denetimle yetkili mercilerin isteyecekleri bilgi ve belgeleri vermeye; yetkililerin yaptıracakları analiz ve ölçümlerin giderlerini karşılamaya; denetim esnasında her türlü kolaylığı göstermeye mecburdurlar.

Kurum, kuruluş ve işletmeler çevre kirliliğine neden olabilecek faaliyetleri ile ilgili olarak hammadde, yakıt, çıkardıkları ürün ve atıkları ile proses şemalarını ve kirlilik raporlarını Çevre Bakanlığınca hazırlanacak formatlara uygun olarak düzenleyerek yönetmelikle aksine bir süre belirlenmedikçe yıllık olarak ve izleyen yılın ilk onbeş günü içerisinde Çevre Bakanlığı taşra teşkilatına, Çevre Bakanlığı taşra teşkilatı bulunmayan yerlerde Çevre Bakanlığı merkez teşkilatına veya denetimle yetkili mercilere vermeye mecburdurlar.

Bilgi verme ve bildirim yükümlülüğü ile bunları verecekler hakkındaki usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

Madde 4- 2872 sayılı Kanunun 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 15- Bu Kanun ve bu Kanuna dayanılarak çıkartılan yönetmeliklerdeki yasaklara aykırı davranan veya yükümlülüklerini yerine getirmeyen kurum, kuruluş ve işletmelere, faaliyeti denetlemeye yetkili makamın talebi üzerine mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından bu yasaklara aykırı faaliyeti düzeltmek ve kanunda belirtilen yükümlülükleri yerine getirmek üzere esasları yönetmelikle belirlenen yeteri kadar bir süre verilir. Bu süre sonunda bunları yapmayan kurum, kuruluş ve

işletmelerin faaliyeti aykırı davranılan yasak ve yerine getirilmeyen yükümlölük sebebi ortadan kaldırılınca kadar kısmen veya tamamen durdurulur. Bu karar derhal Çevre Bakanlığına ve faaliyetten sorumlu ilgili bakanlığa bildirilir.

Çevre kirliliğinin insan ve çevre sağlığı yönünden büyük tehlike yarattığı veya önemli derecede zarar verdiği hallerde Çevre Bakanlığı da faaliyeti durdurma yetkisini haizdir.

Faaliyetin durdurulması, diğer cezaların uygulanmasına engel teşkil etmez."

Madde 5- 2872 sayılı Kanunun 18 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 18- Çevre Kirliliğini Önleme Fonunun gelirleri;

a) Trafike ilk defa tescil edilen motorlu araçlardan alınan taşıt alım vergisi tutarının dörtte biri oranında ayrıca tahsil edilen miktardan,

b) Motorlu taşıt araçlarının her fenni muayenesi sırasında alınan fenni muayene ücretinin beşte biri oranında ayrıca tahsil edilen miktardan,

c) Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre gemi siciline tescil edilen ve 100 (dahil) gros tonun üzerinde olan her türlü deniz aracından gros ton başına beşbin TL. olmak üzere liman başkanlıklarınca her yılın Ocak ayı içerisinde tahsil edilen ve Fonun bankadaki hesabına yatırılan miktardan,

d) Hava taşıt araçları ile yapılan yolcu ve yük taşıma bedellerinin veya kiralama bedellerinin binde beşi oranında ayrıca tahsil edilen miktardan,

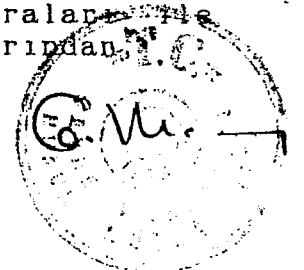
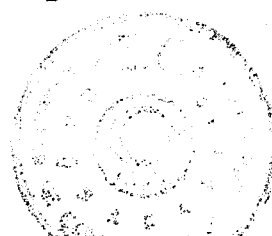
e) Çevre Bakanlığının bütçesine her yıl bu amaçla konan ödeneklerden,

f) Fondan verilen kredilerin ve bankalardaki mevduatın faizlerinden,

g) Fona yapılan bağış ve yardımlardan,

h) Fona ait veya Fonun katıldığı tesis veya işletmeler vasıtasıyla veya Çevre Bakanlığı Çevre Referans Laboratuvarı ile benzeri Bakanlık hizmetleri karşılığı tahsil edilecek gelirlerden.

ı) Bu Kanuna göre tahsil edilecek idari para cezalarının bu maddenin yedinci ve sekizinci fıkraları ile belirlenen oranlarda fona aktarılması gereken miktarlarından.

j) Diğer kanunlar uyarınca Fona aktarılması öngörülen gelirlerden.

k) Fondan finanse edilen araç ve gereçlerin satışından elde edilen gelirlerden.

l) Bu Kanuna dayanılarak tanzim edilen taahhütname ve sözleşme gibi belgeler uyarınca alınacak cezai şart veya benzeri gelirlerden.

Olur.

Bakanlar Kurulu bu maddede öngörülen maktu ve nispi hadleri ayrı ayrı ve topluca sıfır (0)'a kadar indirmeye ve % 50'sine kadar artırmaya yetkilidir.

Fonun gelirleri bir Devlet Bankasında açılacak hesapta toplanır.

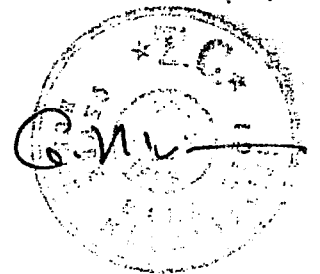
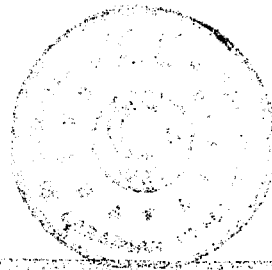
Bu maddenin (a) bendine göre ödenmesi gereken miktar Fonun bankadaki hesabına yatırılmadıkça tescil işlemi yapılamaz.

Bu maddenin (b), (c), (d) ve (1) bentleri gereğince toplanan paraların, ilgililerce en geç ertesi ayın yirmisine kadar Fonun bankadaki hesabına yatırılması zorunludur. Bu paralar yatırılmadığı takdirde tahsilatı yapan ilgili kurum ve kuruluşların bu görevleri süresinde yerine getirmeyen sorumlularından, aktarılması gereken meblağın yüzde onu nisbetinde ayrıca ceza tahsil edilir.

Bu maddenin (d) bendine göre yatırılması gereken miktarı kanuni süresinde Fonun bankadaki hesabına yatırmayan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri ile bu maddenin beşinci fıkrasında zikredilen şahsi sorumlular hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre takibat yapılır.

Bu Kanuna göre tahsil edilen idari para cezalarının yüzde altmış tahsili takip eden ayın yirmisine kadar Fonun bankadaki hesabına aktarılır; yüzde kırkı ise, tahsilat masraflarının karşılanmasında ve çevre hizmetlerinin gerçekleştirilmesinde kullanılmak üzere cezayı veren idarede kalır.

Cezanın trafik polisi, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve liman başkanlığınca tahsil edilmesi halinde tahsil edilen idari para cezalarının yüzde yetmiş yukarıda belirtilen usule göre Fonun bankadaki hesabına aktarılır; yüzde otuzu ise takip ve tahsilat masraflarında kullanılmak üzere cezayı veren idarede kalır.

Çevre Bakanlığı, gerektiğinde bu meblağların çevre ile ilgili faaliyetlerde kullanılıp kullanılmadığını incelemek, bu konularda ilgililerden bilgi almak yetkisine sahiptir.

Fon idaresi ile bu idarenin emrinde kurulan Fon; kurumlar vergisinden, yapılacak bağış ve yardımlar nedeniyle veraset ve intikal vergisinden, yapacakları her türlü muameleler dolayısıyla damga vergisinden, açtıkları krediler dolayısıyla lehte tahakkuk edecek faizler banka ve sigorta muameleleri vergisinden muaftır."

Madde 6- 2872 sayılı Kanunun 20 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 20- İdari nitelikteki cezalar şunlardır:

a) Her türlü motorlu taşıt emisyonunun standartlara uygunluğunu sağlamak için yönetmeliklerle belirlenen önlemleri almayan veya standartlara aykırı emisyonu sebep olanlar ikimilyon lira idari para cezası ile cezalandırılır.

b) Bu Kanunda öngörülen yasaklara ve sınırlamalara aykırı olarak ülkenin egemenlik alanlarındaki denizlerde ve kazasına tabi olan deniz yetki alanlarında, İstanbul ve Çanakkale Boğazları ile Marmara Denizinde, tabii veya suni göller ile akarsularda;

1) Balast tahliyesi yapan gemi veya diğer deniz vasıtalarından bin (dahil) gros tona kadar olanlar için ikiyüzmilyon lira, bin ila beşbin (dahil) gros ton arasında olanlar için dörtyüzmilyon lira ve beşbin gros tondan fazla olanlar için ikimilyar lira,

2) Diğer her türlü atık veya sintine tahliye eden gemi veya deniz vasıtalarından yüz (hariç) gros tona kadar olanlar için onmilyon lira, yüz ila bin (dahil) gros ton arasında olanlar için ikiyüzmilyon lira, bin gros tondan fazla olanlar için üçyüzmilyon lira idari para cezası verilir.

Cezanın derhal ve defaten ödenmemesi veya bu hususta yeterli teminat gösterilmemesi halinde, gemiler ve götürülebilen diğer deniz vasıtaları en yakın liman yetkilisine teslim edilerek seyrüseferden ve faaliyetten men edilir.

c) 11 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen haber verme yükümlülüğünü yerine getirmeyen kurum, kuruluş ve işletmelere onbeşmilyon lira idari para cezası verilir.

d) 12 nci maddede öngörülen bildirim ve bilgi verme yükümlülüğünü yerine getirmeyen veya geç yerine getiren kurum, kuruluş ve işletmeler yirmimilyon lira idari para cezası ile cezalandırılır.

Bildirimin gerçeğe aykırı olması halinde yüzmilyon lira idari para cezası verilir.

Bu fiillerin tekrarı halinde para cezaları bir kat artırılarak verilir."

Madde 7- 2872 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 24- 20 nci maddenin (a) bendinde öngörülen idari para cezası trafik polisi tarafından verilir.

20 nci maddenin (b) bendinde öngörülen idari para cezaları, mahallin en büyük mülki idare amirlikleri, Sahil Güvenlik Komutanlığına bağlı bot komutanları, uçak ve helikopter pilotlarınca verilir.

Fiillerin belediye sınırları içinde kalan sularda işlenmesi halinde büyükşehir belediye başkanlıkları ve belediye başkanlıkları, liman sınırları içerisinde işlenmesi halinde ise liman başkanlıkları da ceza vermeye yetkilidir. Ancak bu yerlerde ceza, mülki idare amirlikleri veya Sahil Güvenlik Komutanlığına bağlı bot komutanları, uçak ve helikopter pilotlarınca verildiği takdirde yetkili belediye ve liman başkanlığının haberdar edilmesi zorunludur.

20 nci maddenin (c) ve (d) bentlerinde öngörülen cezalar 12 nci maddede belirtilen denetimle yetkili merciler tarafından verilir.

Bu Kanunda öngörülen idari suçlardan dolayı verilecek cezalarla ilgili olarak suçun tespiti, cezanın verilmesi usulleri ile ceza verilmesinde kullanılacak makbuzların şekli, dağıtımı ve kontrolüne ilişkin esaslar yönetmelikle düzenlenir."

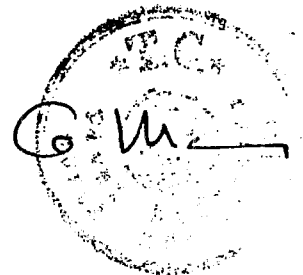
Madde 8- 2872 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Adli nitelikteki cezalar

Madde 26- Adli nitelikteki cezalar şunlardır;

a) Çevresel etki değerlendirmesi çalışmasında yanıltıcı bilgi verdikleri ve belge düzenledikleri belirlenenler altı aydan iki yıla kadar hapis ve verilen hapis cezası süresi kadar meslekten men cezası ile cezalandırılır.

b) Sulak alanların kurutulmaması, doğal yapılarının ve ekolojik dengelerinin korunması esastır.

Sulak alanların içme-kullanma ve sulama suyu kaynağı olarak kullanılması; sulak alanlar ve sulak alan ekosistemi ile ilişkili akarsular, orman, çayır, mera, kumul ve benzeri alanların karakterinde değişiklik meydana getirebilecek her türlü faaliyet ilgili kurum ve kuruluşların görüşü alınarak Çevre Bakanlığının iznine tabidir.

Yukarıdaki fıkralar ve yönetmelikle belirlenen koruma ve kullanım usul ve esaslarına aykırı olarak gerekli izni almadan bu Kanunun amaçları doğrultusunda korunması gereken sulak alanları yok eden veya bozanlar bu alanların niteliğine göre bir yıldan üç yıla kadar hapis ve ellimilyon liradan üçyüz milyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

c) Hava kirliliği yönünden önemli etkileri nedeniyle kurulması ve işletilmesi yönetmelikle izne tabi tutulan tesisleri, yetkili makamlardan izin almadan kuran veya işleten veya iznin geri alınmasına rağmen kurmaya veya işletmeye devam eden veya bu tesislerde izin almaksızın sonradan değişiklik yapan veya yetkili makamların gerekli gördükleri değişiklikleri tanınan sürede yapmayanlar altı aydan iki yıla kadar hapis veya ellimilyon liradan ikiyüz milyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

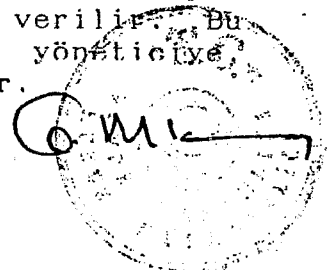
Bu bendin birinci fıkrasında öngörülen durumlarda emisyon miktarları yönetmelikle belirlenen sınırları aşıyorsa hürriyeti bağlayıcı ceza ve para cezası birlikte hükmolunur.

İzne tabi tesisleri izin belgesinde veya yönetmeliklerde öngörülen önlemleri almadan veya yönetmeliklerde alıcı ortam özellikleri dikkate alınarak belirlenen emisyon standartlarına ve hava kalitesi sınırlamalarına aykırı olarak işleten veya işletmeye devam edenler bu bendin ikinci fıkrasına göre cezalandırılır.

d) Hava kirliliği yönünden kurulması ve işletilmesi izne tabi olmayan tesislerin kurulması ve işletilmesi sırasında yönetmeliklerle belirlenen şartlara uymayan veya alınması gereken önlemleri almayanlar beşmilyon liradan kırkbeşmilyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Bu bendin birinci fıkrasındaki tesislerin işletilmesi sırasında yönetmelikle belirlenen standartlara aykırı emisyonu neden olunursa yirmi beşmilyon liradan altmışbeşmilyon liraya kadar ağır para cezası verilir.

Bu bendin birinci ve ikinci fıkrasında öngörülen fiillerin konutlarla ilgili olarak işlenmesi halinde birmilyon liradan beşmilyon liraya kadar ağır para cezası verilir. Bu fıkradaki cezai sorumluluk toplu ısıtılan konutlarda yöneticiye ferdi ısıtılan konutlarda ise konutu kullanana aittir.

e) Hava kirliliği yönünden özel önem taşıyan bölgelerde veya hava kirliliğinin ciddi boyutlara ulaştığı zamanlarda ve yerlerde veya kritik meteorolojik şartlarda yönetmeliklerle öngörülen önlemleri almayan, yasaklara aykırı davranan veya yetkili kurulların kararlarına uymayanlar altı aydan iki yıla kadar hapis veya onbeşmilyon liradan yüzellimilyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Bu fiilin konutlarla ilgili olarak işlenmesi halinde cezai sorumluluk bu maddenin (d) bendinin üçüncü fıkrasına göre tespit edilir.

f) Yönetmelikle belirlenen önlemleri almayan veya standartlara aykırı şekilde gürültü yapanlar beşmilyon liradan yirmibeşmilyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

g) Bu Kanunun Geçici 2 nci maddesine aykırı olarak koruma alanlarına, kaynağın kendisine ve bu kaynağı besleyen yer üstü ve yer altı sularına, sulama ve drenaj kanallarına atık boşaltanlar o alanların niteliğine göre ve verilen zararın veya yaratılan tehlikenin ağırlığına göre altı aydan dört yıla kadar hapis ve yirmimilyon liradan ikiyüzümilyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

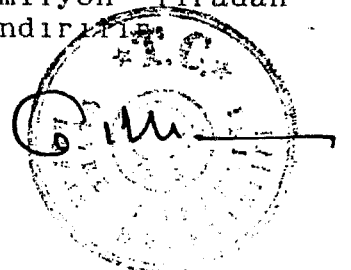
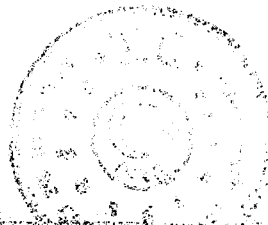
Fiilin tehlikeli atıklarla ilgili olarak işlenmesi halinde, iki yıldan altı yıla kadar hapis ve üçyüzümilyon liradan beşyüzümilyon liraya kadar ağır para cezası verilir.

Fiilin evsel atıklarla ilgili olarak işlenmesi halinde, dört aydan bir yıla kadar hapis ve birmilyon liradan yirmibeşmilyon liraya kadar ağır para cezası verilir.

Bu alanlarla ilgili olarak Kanunda veya yönetmeliklerde öngörülen diğer yasaklara veya sınırlamalara aykırı davrananlar ihlal edilen yasağın veya sınırlamanın niteliğine ve verilen zararın veya yaratılan tehlikenin ağırlığına göre dört aydan iki yıla kadar hapis ve ikimilyon liradan ellimilyon liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Bu alanlarda Kanuna ve yönetmeliklere aykırı olarak yapılan yapılar 3194 sayılı İmar Kanununda belirlenen esaslara göre yıktırılır. Bu alanlarda Kanuna ve yönetmeliklere aykırı olarak yapılan planlar geçersiz olup, uygulanmasından ilgili belediye sorumlu tutulur.

h) Bu Kanun ve bu Kanun uyarınca çıkarılan yönetmeliklere aykırı olarak ülkenin egemenlik alanındaki denizlere ve kazasına tabi olan deniz yetki alanlarına, içme ve kullanma suyu sağlama amacına yönelik olmayan sulara atık boşaltan ve/veya bu sulara atıkları yakma suretiyle bertaraf edenler dört aydan bir yıla kadar hapis ve yirmimilyon liradan yüzümilyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Fiilin tehlikeli atıklarla ilgili olarak işlenmesi halinde bir yıldan üç yıla kadar hapis ve ikiyüzmilyon liradan üçyüzmilyon liraya kadar ağır para cezası verilir.

Fiilin evsel atıklarla ilgili olarak işlenmesi halinde birmilyon liradan üçmilyon liraya kadar ağır para cezası verilir.

Bu sulara izin almaksızın veya standartlara aykırı olarak derin deşarj yapanlar altı aydan iki yıla kadar hapis ve yüzmilyon liradan az olmamak üzere ağır para cezası ile cezalandırılır.

Derin deşarjın evsel atıklarla ilgili olması halinde dört aydan iki yıla kadar hapis ve yirmibeşmilyon liradan yüzmilyon liraya kadar ağır para ceza verilir.

1) Arazilerde yapılan arama, işletme, zenginleştirme faaliyetleri öncesinde ve sonrasında bu faaliyetlerin olumsuz etkilerinin giderilmesine, kullanılan arazinin iyileştirilmesine ve yeniden kullanımına yönelik olarak gerekli işlemler faaliyet sahibi tarafından yapılır.

Bu bendin birinci fıkrasına göre yapılması gerekli görülen ve mümkün olan düzeltmeleri ve iyileştirmeleri yapmayanlar altı aydan iki yıla kadar hapis ve yüzmilyon liradan üçyüzmilyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

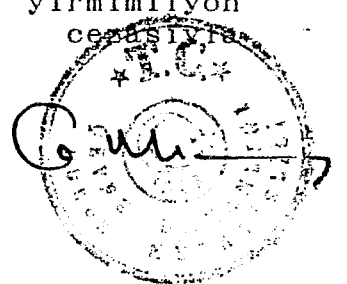
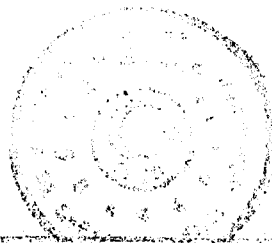
j) Kanunda ve yönetmelikte öngörülen yasaklara veya standartlara aykırı olarak veya önlemleri almadan atıkları toprağa verenler dört aydan bir yıla kadar hapis ve onmilyon liradan yüzmilyon liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Fiilin tehlikeli atıklarla ilgili olarak işlenmesi halinde bir yıldan üç yıla kadar hapis ve yüzmilyon liradan üçyüzmilyon liraya kadar ağır para cezası verilir.

Fiilin evsel atıklarla ilgili olarak işlenmesi halinde beşyüzbin liradan beşmilyon liraya kadar ağır para cezası verilir.

Bu bendin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında öngörülen fiiller bu Kanunun Geçici 2 nci maddesinde belirtilen koruma alanlarında işlenirse her fıkradaki ceza, fiilin işlendiği koruma alanının niteliğine göre üçte birden yarıya kadar artırılır.

k) Tarım kimyasallarının üretimi, ithali ve pazarlanmasında yönetmeliğe aykırı olarak alınması gereken önlemleri almayan veya bunları gerçeğe uygun ve uyarıcı biçimde etiketlemeyenler üç aydan bir yıla kadar hapis ve yirmimilyon liradan ellimilyon liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Yönetmelikle kullanımı yasaklanan veya kısıtlanan tarım kimyasallarını üreten, ithal eden ve pazarlayanlar dört aydan iki yıla kadar hapis ve otuzmilyon liradan yüzmilyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

1) Anız yakılması, toprak kalitesini olumsuz yönde etkileyecek ve bozulmasına yol açacak uygun olmayan yapılaşma, toprak bitki örtüsünün, çayır ve mer'aların tahribi ve erozyona sebebiyet verecek her türlü faaliyet yasaktır.

Yukarıdaki fıkroda öngörülen bu yasaklara veya sınırlamalara aykırı hareket edenler ile yönetmelikle belirlenen esaslar dışında kirlenmiş sularla sulama yapanlar, atıkları ve kimyasal maddeleri toprağa depolayanlar, kazı, dolgu ve hafriyat çalışmaları atıklarını toprağa verenler, dere yataklarından kum alanlar verilen zararın ve yaratılan tehlikenin ağırlığına göre dört aydan iki yıla kadar hapis ve yirmibeşmilyon liradan beşyüzmilyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

m) Tehlikeli madde ve ürünlerini Çevre Bakanlığına ön bildirimde bulunmadan ithal ve ihraç eden veya transit geçişini yapanlar iki yıldan dört yıla kadar hapis ve yüzmilyon liradan beşyüzmilyon liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

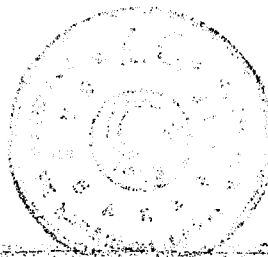
Bu maddeleri, Kanunda ve yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara aykırı olarak üreten, işleyen, ithal veya ihraç eden, taşıyan, depolayan, kullanan, ambalajlayan, adlandıran, etiketleyen, tanıtan, satan veya satışa sunanlar, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve ellimilyon liradan ikiyüzmilyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Bu maddelerin üretimi, işlenmesi, ithali, ihracı, depolanması, kullanılması, ambalajlanması, etiketlenmesi, tanıtılması, satılması veya satışa sunulması sırasında yanlış, yanıltıcı veya eksik bilgi verenler, kırkmilyon liradan yüzellimilyon liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

Bu maddelerin üretimi, ithali, taşınması veya transit geçişi sırasında çevreye verilebilecek zararlara karşı sigorta yaptırmayanlar yüzmilyon liradan az olmamak üzere ağır para cezasıyla cezalandırılır. Ayrıca bu maddelerin üretimi, ithali, taşınması veya transit geçişi men edilir.

n) Tehlikeli atıkları yönetmelikle öngörülen yasaklara veya sınırlamalara aykırı olarak veya önlemleri almadan üreten, kullanan, toplayan, taşıyan, depolayan, işleyen veya bertaraf edenler iki yıldan beş yıla kadar hapis ve yüzmilyon liradan dörtyüzmilyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

o) Yönetmeliklerde öngörülen usul ve esaslara, yasaklara veya sınırlamalara aykırı olarak veya önlemleri almadan katı veya sıvı atıkları üreten, toplayan, taşıyan veya bertaraf edenler onmilyon liradan ellimilyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

p) Atık ithal eden ve her ne şekilde olursa olsun ülkeye girişini sağlayanlar beş yıldan on yıla kadar hapis ve üçyüz milyon liradan yediyüz milyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

r) 11 inci maddeye göre kurulması zorunlu olan arıtma tesis veya sistemlerini gereği gibi çalıştırmayanlar ellimilyon liradan üçyüz milyon liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

s) Hafriyat, moloz, kum, kömür gibi maddeleri taşıırken gerekli önlemleri almayarak karayollarına dökülmesine neden olanlar, ikimilyon liradan onmilyon liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır.

t) Ülkenin egemenlik alanlarındaki denizlerden ve kazasına tabi olan deniz yetki alanlarından Maden Kanunu kapsamı dışındaki kum, çakıl ve benzeri maddelerin alınması, Çevre Bakanlığının uygun görüşü ile mahallin en büyük mülki idare amirinin iznine tabidir.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen bu sulardan izinsiz olarak kum, çakıl ve benzeri maddeler alanlar bir yıldan iki yıla kadar hapis ve bu maddelerin alınmasında kullanılan araç, gereç ve aletlerin rayiç bedellerinin onda biri oranında ağır para cezası ile cezalandırılır. Suçta kullanılan her türlü araç, gereç ve alet müsadere edilir.

Bu maddede suç olarak öngörülen fiiller başka kanunlara göre de suç ise, en ağır cezayı gerektiren kanun hükümleri uygulanır.

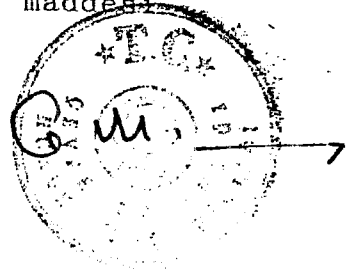
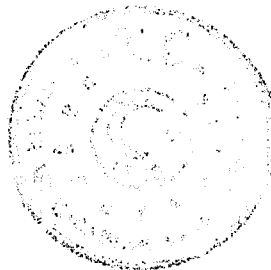
Fiili ile bu Kanunun birden fazla hükmünü ihlal eden kimseye daha ağır olan ceza verilir.

Bu Kanunda öngörülen suçlardan dolayı hükmedilecek hürriyeti bağlayıcı cezaların 647 sayılı Cezaların Infazı Hakkında Kanunun 4 üncü maddesine göre para cezasına veya diğer tedbirlere çevrilmesi veya hürriyeti bağlayıcı cezalarla para cezalarının ertelenmesi, gerekli önlemlerin alınmış ve verilen zararların tamamen giderilmiş olması halinde mümkündür.

Bu maddede öngörülen suçlarla ilgili davalar asliye ceza mahkemesinde görülür.

Bu maddede öngörülen suçlarla ilgili ceza kovuşturması 3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulü Kanunu hükümlerine göre yapılır."

Madde 9- 2872 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"El Madde 1- Atıkların hangi sebeple olursa olsun ithali yasaktır.

Ancak, ekonomik değeri haiz hurdaların ithalat izinleri Dış Ticaret Müsteşarlığınca yayınlanacak tebliğler doğrultusunda Çevre Bakanlığınca verilir.

Atıkların ihracatı ve transit geçişi için Çevre Bakanlığından izin alınır.

Atıkların ihracatı ve transit geçişinden önce Çevre Bakanlığınca bildirimde bulunulması ve taşıma sırasında ilgili taşıma belgesinin bulundurulması zorunludur."

Madde 10- 2872 sayılı Kanunun geçici 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

" Geçici Madde 2- İçme ve kullanma suyu ve termal kaynak olarak kullanılan, planlanan veya içme ve kullanma suyu olarak kullanılmamakla birlikte içme ve kullanma suyu niteliği taşıyan rezervuarların ve benzeri su kaynaklarının korunmasına ilişkin olarak formasyonun jeolojik, tektonik, hidrolojik ve hidrojeolojik özelliklerine göre Çevre Bakanlığınca her kaynak için koruma kullanma esasları belirleninceye kadar aşağıda belirtilen esaslar geçerlidir.

a) Mutlak koruma alanı, içme ve kullanma suyu rezervuarlarının en yüksek su seviyesinden itibaren yatay olarak 300 m. genişliğindeki alandır. Bu alan su kaynağını kullanan idare ya da idarelerce kamulaştırılır ve ağaçlandırılır. Bu alanda hiç bir yapı ve faaliyet yapılamaz.

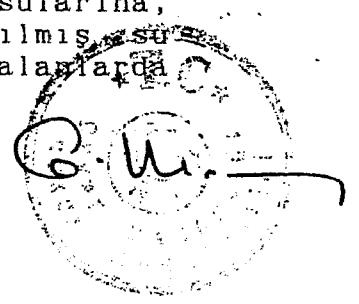
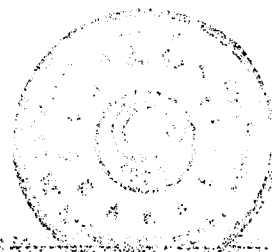
b) Kısa mesafeli koruma alanı, mutlak koruma alanı sınırından itibaren yatay olarak 700 m. genişliğindeki alandır.

c) Orta mesafeli koruma alanı, kısa mesafeli koruma alanı sınırından itibaren yatay olarak 1000 m. genişliğindeki alandır.

d) Uzun mesafeli koruma alanı, orta mesafeli koruma alanı sınırından itibaren su toplama havzasının sınırına kadar olan alandır.

Gerekli hallerde Çevre Bakanlığı (a), (b), (c) ve (d) bendlerindeki mesafeleri iki katına kadar artırmaya, yarısına kadar azaltmaya yetkilidir.

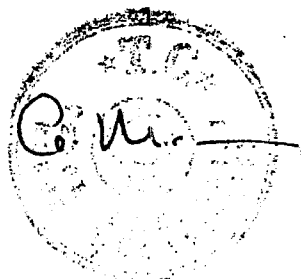
Bu alanlar ile bu alanlardaki içme ve kullanma suyu rezervuarları ve bunları besleyen yer altı ve yer üstü sularına, sulama ve drenaj kanallarına atık, atıksu ve arıtılmış su boşaltılamaz. (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen alanlarda yeni belediye teşkilatı kurulamaz.

Bu alanlarda yapılacak nazım imar planı ve değişikliklerinde Çevre Bakanlığının uygun görüşü alınır.

İçme ve kullanma suyu kaynakları etrafında oluşturulan koruma alanlarında yapılabilecek faaliyetler ve koşullara ait usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir."

Madde 11- 2872 sayılı Kanunun 16, 21, 22 ve 23 üncü maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

GENEL GEREKÇE

İçinde bulunduğumuz yüzyılda, endüstri ve teknoloji alanında meydana gelen hızlı gelişmeler bir yandan insanın doğa üzerindeki egemenliğini artırıp, yaşam düzeyinin yükselmesini sağlarken diğer yandan artan nüfus ve hızlı kentleşme olgusunun da etkisiyle doğal dengelerin bozulması, kaynakların yok edilmesi, canlıların yaşamını tehdit edecek boyutlara varan hava, su ve toprak kirlenmeleri sonucunu ortaya çıkarmıştır.

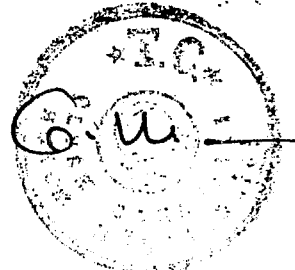
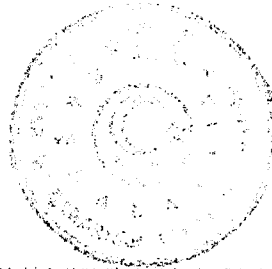
Ülkemiz de, özellikle 1970'li yıllardan beri çevre sorunlarının gittikçe artan baskısıyla karşı karşıyadır. Birçok büyük şehrimizde görülen hava kirliliği, kıyılarımızda ve iç sularımızda artan kirlilik, kaliteli tarım topraklarının endüstri ve yerleşme bölgesi haline gelmesi, tarımsal mücadele ilaçlarının olumsuz etkileri, yeşil alanların tahribi, atıklar ve gürültü, ülkenin ekolojik dengesini, doğal kaynaklarını ve insan sağlığını zedeler hale gelmiştir.

Bütün bu gelişmeler doğrultusunda Anayasal bazda ilk defa 1982 Anayasasının 56 ncı maddesinde "Sağlık Hizmetleri ve Çevrenin Korunması" başlığı altında bir düzenlemeye yer verilmiştir. Anayasanın bu hükmüyle "çevre hakkı" sosyal ve ekonomik hak ve ödevler arasında yerini almıştır.

Ancak Anayasanın çevrenin korunmasına ilişkin hükümleri sadece 56 ncı madde ile sınırlı değildir.

"Özel mülkiyet hakkının kullanılmasına getirilen kamu yararı sınırını düzenleyen 35 inci madde; deniz, göl ve akarsu kıyılarının, sahil şeritlerinin kamu yararına açık alanlar olmasına ilişkin 43 üncü madde; toprağın verimli kullanılması ve korunmasına ilişkin 44 üncü madde; tarım alanları ile çayır ve mer'aların amaç dışı kullanımını ve tahribini önlemeyi düzenleyen 45 inci madde; konut ihtiyacının çevre koşullarını gözetken bir planlama çerçevesinde karşılanmasını öngören 57 ncı madde; tarih, kültür ve tabiat varlıklarının korunmasını düzenleyen 63 üncü madde; doğal afet ve tehlikeli salgın hastalıkları düzenleyen 119 uncu madde; doğal servetlerin ve kaynakların aranması ve işletilmesini düzenleyen 168 inci madde ve ormanların korunması ve geliştirilmesine ilişkin 169 uncu maddeler de" çevre ile ilgilidir.

1982 Anayasası ile getirilen bu hükümler gereğince, çevre kirliliğinin önlenmesi, çevrenin korunması ve iyileştirilmesi amacına yönelik olarak 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu yürürlüğe girmiştir.

2872 sayılı Çevre Kanunu çevre ile ilgili temel tanımların dışında idari düzenlemeler ve yükümlülüklerin, yasakların, denetim ve cezai müeyyidelerin yer aldığı çerçeve bir kanundur. Bu genel çerçevenin gerektirdiği düzenlemeler ise yönetmeliklere bırakılmıştır. Kanunun uygulanmasını sağlamak üzere bugüne kadar dokuz adet yönetmelik çıkarılmıştır.

Ancak, ülkemizde çevre sorunlarının yeni olduğu ve anlaşıldığı sırada hazırlanan ve yürürlüğe konulan 2872 sayılı Çevre Kanunu günün ihtiyaçlarına tam olarak cevap verememektedir. Genel anlamda, çevre sorunlarının süratle büyümesi ve çevrenin öneminin zaman içinde daha da anlaşılır hale gelmesi sebepleriyle Kanunun etkinliğini artırmak üzere bazı değişikliklerin yapılması zorunluluğu doğmuştur.

Ülkemizde hızlı şehirleşmenin ve endüstrileşmenin kaçınılmaz bir sonucu olan hava kirliliği, bazı şehirlerimizde insan sağlığını tehdit eden boyutlara ulaşmıştır.

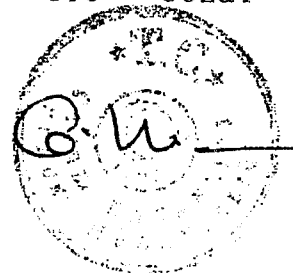
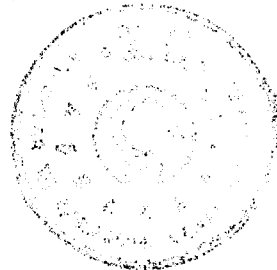
Kişilerin beden ve ruh sağlığını etkileyen gürültü, canlıları rahatsız eden, medeni ve doğal hayat tarzına uymayacak şekilde ve hızla artmaktadır.

Denizlerimizde ve iç sularımızda görülen kirlilik; sağlık, ekonomi ve turizm potansiyelimizi tehdit eden ölçülere varmıştır. Yerleşme ve endüstri merkezlerinden sulara bırakılan katı ve sıvı atıklar, deniz ve körfezlerimizi hızla kirletirken, radyoaktif maddeler, katı atıklar, kimyasallar, tehlikeli katı ve sıvı atıkların bertarafı uluslararası sorun olmuş, gelişmiş ve sanayileşmiş ülkelerin atıklarını geliştirmekte olan ülkelere gönderme isteklerine paralel olarak, sözkonusu atıkların ülkemizin hükümler alanındaki denizlerimizde bertaraf edilmesi sorunu ortaya çıkmıştır. Buna bağlı olarak kıyılarımızda artan kirlilik, turizme bağlanan ümitleri de büyük ölçüde zedelemektedir. Ayrıca su ürünlerinin gördüğü zarar yanında, yayılan kirlilik deniz ekolojisini çevre ve insan sağlığını tehdit eden, bozan ölçülere varmıştır.

Toprağın kötü kullanılması ise ülkemizin bugünü ve geleceği açısından büyük bir tehlikeye yol açmaktadır. Kaliteli tarım topraklarının yerleşme ve endüstri maksatlarıyla kullanarak yok edilmesinin yanında, yeşil örtünün tahribi ve erozyon, yurdumuzun ekolojik dengesini ve tarım potansiyelini belki görülmeyen bir şekilde, fakat hızla etkilemektedir.

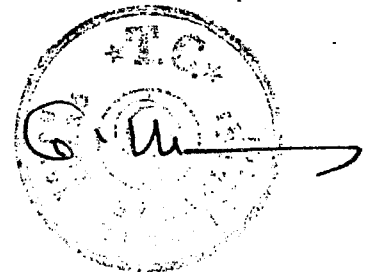
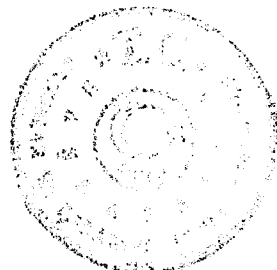
Bunun yanısıra tarımsal üretimi etkileyen zararlılarla mücadele ilaçları ve benzeri diğer kimyasal maddeler, gereğinden fazla veya bilgisizce kullanma gibi sebeplerle, insan, hayvan ve bitki sağlığını etkileyen sonuçlara yol açmaktadır.

Bütün bu olumsuzlukları gidermek üzere 2872 sayılı Kanunun uygulamada etkinliğini sağlayacak bazı hükümleri ile cezai hükümleri yeniden düzenlenmiştir.

2872 sayılı Çevre Kanununun uygulanmasında, yaptırımların idari para cezası şeklinde öngörülmüş olmasından kaynaklanan sıkıntılarla karşılaşılmaktadır. İdari para cezalarının, hürriyeti bağlayıcı cezalara oranla daha hızlı işletilebilmesine rağmen, bu cezaların cezaı veren makam tarafından olayın niteliği ve niceliğine göre takdir edilememesi hakkaniyete aykırı sonuçlar doğurmaktadır. Ayrıca öngörülen para cezaları çoğunlukla muhtemel zararı önlemek için harcanması gereken miktardan daha düşük kalması nedeniyle etkisiz olmaktadır.

Hürriyeti bağlayıcı cezalar, sonuçları itibarı ile idari para cezalarından daha caydırıcı niteliğe sahip olması ve fiilin ağırlığına göre takdir edilebilmesi açısından çevre korumasının gerçekleştirilmesinde idari para cezalarına oranla daha etkin bir rol oynayacaktır.

MADDE GEREKÇİLERİ

Madde 1- Bu madde ile 2872 sayılı Çevre Kanununun "Tanımlar" başlıklı 2 nci maddesinde yer alan atık tanımı değiştirilmiş ve Kanunda yapılan değişikliklere paralel olarak maddeye tehlikeli atık, evsel atık, tehlikeli madde, sulak alan ve tarım kimyasalı tanımları ilave edilmiştir.

Madde 2- Bu madde ile 2872 sayılı Çevre Kanununun 10 uncu maddesi değiştirilmiş ve çevreyi doğrudan ya da dolaylı olarak, olumlu ya da olumsuz yönde etkileyen bir faaliyetin etkilerinin, faaliyetle ilgili yatırıma başlamadan önce henüz karar aşamasında iken irdelenmesi ve faaliyetin yaratabileceği olumsuz etkilerin önlenmesi için alternatif çözümlerin belirlenmesinde kullanılan çevresel etki değerlendirmesi uygulamasında yetkili ve karar verici mercinin Çevre Bakanlığı olduğu belirtilmiştir.

Madde 3- Kanunun uygulanmasının izlenmesi ve yükümlülüklerin yerine getirilip getirilmediğinin tespitinde denetim önemli bir araçtır.

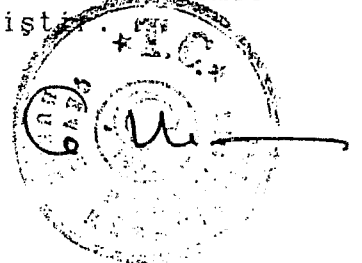
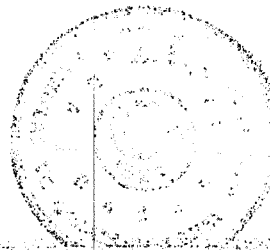
Çevre Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin "görev" başlıklı 2 nci maddesiyle "Çevreye olumsuz etkileri olan her türlü faaliyeti ülke bütününde izlemek ve denetlemek" yetkisi Çevre Bakanlığına verilmiştir.

Ancak, Çevre Bakanlığının bugünkü teşkilat yapısı ve imkanlarıyla denetimin etkili ve süratli bir şekilde yapılması mümkün olmadığından, Çevre Bakanlığının kontrolü altında, belediyelere ve mülki idare amirliklerine de denetim yetkisi tanınmıştır.

Askeri bölgeler ve faaliyetlerin denetiminin, özellikleri nedeniyle, Genel Kurmay Başkanlığı ve ilgili Bakanlıklar tarafından hazırlanacak bir yönetmelik çerçevesinde yapılması öngörülmüştür.

Denetim hizmetleri ayrı bir teknik ve uzmanlığı gerektirdiğinden denetimi yapacak elemanların nitelikleri ve denetim usulüne ilişkin hususların, düzenlenecek yönetmelikle belirlenmesi uygun görülmüştür.

Ayrıca, yapılacak denetimlerin etkinliğini sağlamak üzere denetime muhatap olan gerçek ve tüzel kişilere denetimle yetkili mercilerin isteyecekleri bilgi ve belgeleri verme ve kirleten öder ilkesi gereğince analiz ve ölçüm giderlerini karşılama zorunluluğu ve çevreyi kirletebilecek faaliyette bulunan kurum ve işletmelere kullandıkları hammadde, yakıt, çıkardıkları ürün ve atıklar ile proses şemalarını ve kirlilik raporlarını denetimle yetkili mercilere bildirmeleri yükümlülüğü getirilmiştir.

Madde 4- Bu madde ile, çevreye zararlı faaliyetlerde bulunan kurum, kuruluş ve işletmelerin faaliyetlerinin denetlemeye yetkili mercilerin talebi üzerine mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından durdurulmasına imkan tanıyan bir düzenleme yapılmıştır. Ayrıca çevre kirliliğinin insan ve çevre sağlığı yönünden büyük tehlike yarattığı durumlarda Çevre Bakanlığına da faaliyeti durdurma yetkisi verilmiştir.

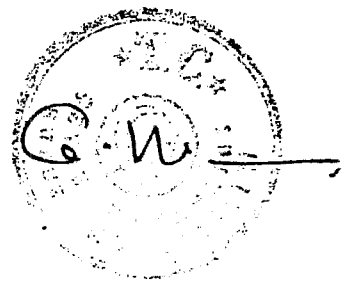
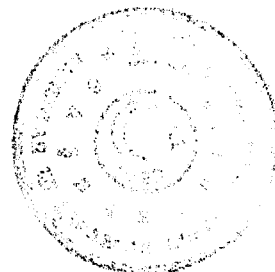
Madde 5- Bu madde ile 2872 sayılı Çevre Kanununda yer alan fon gelirleri ile ilgili olarak uygulamada görülen bir kısım eksikliklerin giderilmesine çalışılmıştır. Ayrıca fon kaynaklarını artırabilmek amacıyla çevre ile doğrudan alakalı bulunan konularda ve fona ait veya fonun katıldığı tesis ve işletmeler marifetiyle veya Bakanlık vasıtasıyla verilen hizmetlerden elde edilecek gelirler de fon gelirleri arasına dahil edilmiştir. Yine 2872 sayılı Çevre Kanununda fon gelirleri arasında sayılmasına rağmen tahsilat güçlükleri sebebiyle uygulama alanı bulamayan; çevre kirliliğine sebebiyet veren kurum ve işletmelerden alınacak iştirak paylarına, Belediye Gelirleri Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkındaki 3914 sayılı Kanunla yürürlüğe giren çevre temizlik vergisinin de aynı mahiyette olması sebebiyle madde metninde yer verilmemiştir.

Fon gelirlerinin tahsili ve bankaya aktarılması konusundaki usulleri de belirten madde hükmünde; özellik arzeden en önemli düzenleme, fon gelirlerinin zamanında fonun bankadaki hesabına aktarımını sağlamayan kurum ve kuruluşların şahsi sorumlularından, aktarılması gereken meblağın % 10'u nispetinde ceza tahsil edilmesidir. Böylelikle fon gelirlerinin düzenli olarak fona aktarılması sağlanacaktır.

Bu madde ile ayrıca, çevre hizmetlerinin gerçekleştirilmesi ile ceza tahsilatı yapan kurum ve kuruluşların tahsilat masraflarının karşılanmasında kullanılmak kaydıyla Çevre Kanunu ile getirilen idari para cezalarından, madde metninde öngörülen oranlarda, tahsilatı yapan kurum ve kuruluşlara da pay ayrılmasına ilişkin bir düzenleme yapılmıştır. Bu suretle Kanundaki cezaların uygulanmasında etkinliği sağlamak ve fon gelirlerini artırmak amaçlanmıştır.

Madde 6- Bu madde ile, motorlu taşıtlarla havanın kirletilmesi, gemi veya diğer deniz vasıtaları ile suların kirletilmesi ve haber verme, bildirim ve bilgi verme yükümlülüğünün yerine getirilmemesi halinde uygulanacak idari para cezaları düzenlenmiştir.

Madde 7- Bu madde ile, 20 nci maddede belirtilen idari para cezalarının hangi merciler tarafından verileceği düzenlenmiştir. Kanunun 12 nci maddesinde yapılan düzenlemeye paralel olarak liman başkanlıklarına ve Sahil Güvenlik Komutanlığı bağlı uçak ve helikopter pilotlarına da ceza kesme yetkisi verilmiştir.

Madde 8- Bilindiği üzere, "Kanunsuz suç ve ceza olmaz" ilkesi gereğince idareye fiilin ağırlığına göre, takdiren para cezası verme yetkisi tanınmamaktadır. Bu durum ise, çevreye verilecek zararın niceliği ne olursa olsun aynı cezayı uygulamak zorunluluğunu beraberinde getirmekte, haksız uygulamalara yol açmaktadır.

Bu madde ile yukarıda belirtilen olumsuzlukların bertaraf edilmesi amaçlanmıştır. Bu sebeple, Çevre Kanunuyla düzenlenen suçlara, (gemi ve deniz araçları ve motorlu kara taşıtlarıyla işlenen suçlara verilecek cezalar ve diğer birkaç konu dışında) uygulanacak müeyyideler Ceza Hukukuna tabi kılınmıştır.

Ayrıca madde ile, idari para cezalarına göre daha caydırıcı niteliğe sahip ve fiilin ağırlığına göre takdir edilebilen hürriyeti bağlayıcı cezalar da öngörülmüştür.

Madde 9- Gelişmiş ülkeler, ürettikleri atıklardan kurtulmanın en kolay ve ucuz yolunu söz konusu atıkları geliştirmekte olan ülkelere yasal olmayan yollarla göndermekte bulmaktadırlar. Ülkemiz de bu maddelerin uluslararası taşınımının olumsuz etkilerine maruz kalmaktadır. Bu tür zararlı atıkların yurtiçine sokulmasını ve kullanımını önlemek amacıyla söz konusu atıkların ithali madde hükmü ile yasaklanmış, ihracat ve transit geçişi ise Çevre Bakanlığının iznine bağlanmıştır. Ayrıca atıkların taşınması sırasında taşıma belgesinin bulundurulması zorunluluğu getirilmiştir.

Atıkların dışında tutulan hurdaların ithali yürürlükte olan İthalat Rejimi Kararları çerçevesinde yürütülmektedir. Madde metni ile istisnai olarak ekonomik değeri haiz kağıt, demir gibi geri kazanım yüzdesi yüksek olan hurdaların yasak kapsamına girmeden kontrollü olarak ülkemize girişine müsaade edilmiştir.

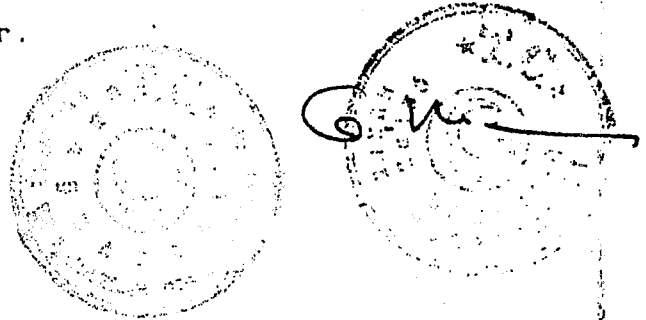
Madde 10- İçme ve kullanma suları tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de rezerv olarak sınırlıdır. Söz konusu suların korunması ve en iyi şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla bu suların çevrelerinde koruma bantları oluşturulması, koruma alanlarının tanımı ve bu bantlarda uygulanacak yasak ve sınırlamalara ilişkin düzenleme Geçici 2 nci madde olarak 2872 sayılı Çevre Kanununa ilave edilmiştir.

Ayrıca madde ile nüfus yoğunluğundaki artışa temel teşkil etmesi bakımından su havzalarında belediye kurulması yasaklanmıştır.

Madde 11- Bu madde ile yürürlükten kaldırılan hükümler belirtilmiştir.

Madde 12- Yürürlük maddesidir.

Madde 13- Yürütme maddesidir.

T/ 602

Madde 12- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 13- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

T. Çiller

PROF. DR. T. ÇİLLER
BAŞBAKAN

<i>M. Karayalçın</i> M. KARAYALÇIN Başbakan Yrd.ve Dışişleri Bakanı	<i>N. Cevheri</i> N. CEVHERİ Devlet Bakanı	<i>Y. Aktuna</i> Y. AKTUNA Devlet Bakanı	<i>A. Ş. Ereğ</i> A. Ş. EREĞ Devlet Bakanı
<i>G. Bulceğün</i> G. BULCEĞÜN Devlet Bakanı	<i>B. S. Dağ</i> B. S. DAĞ Devlet Bakanı	<i>Ö. Alpago</i> Ö. ALPAGO Devlet Bakanı	<i>A. E. Kıratlıoğlu</i> A. E. KIRATLIOĞLU Devlet Bakanı
<i>N. Kurt</i> N. KURT Devlet Bakanı	<i>A. Köylüoğlu</i> A. KÖYLÜOĞLU Devlet Bakanı	<i>A. A. Daban</i> A. A. DABAN Devlet Bakanı	<i>A. Ataç</i> A. ATAÇ Devlet Bakanı
<i>S. Sümer</i> S. SÜMER Devlet Bakanı	<i>A. Gökdemir</i> A. GÖKDEMİR Devlet Bakanı	<i>S. Erdem</i> S. ERDEM Devlet Bakanı	<i>B. Talagoz</i> B. TALAGOZ Devlet Bakanı
<i>M. Moğultay</i> M. MOĞULTAY Adalet Bakanı	<i>M. Gölhan</i> M. GÖLHAN Milli Savunma Bakanı	<i>N. Menteşe</i> N. MENTEŞE İçişleri Bakanı	<i>I. Atilla</i> I. ATTILA Maliye Bakanı
<i>N. Ayaz</i> N. AYAZ Millî Eğitim Bakanı	<i>H. Çulhaoğlu</i> H. ÇULHAOĞLU Bay. ve İskan Bakanı	<i>D. Baran</i> D. BARAN Sağlık Bakanı	<i>M. Köstepen</i> M. KÖSTEPEN Ulaştırma Bakanı
<i>R. Şahin</i> R. ŞAHİN Tarım ve Köyşleri Bakanı	<i>N. Matkap</i> N. MATKAP Çal. ve Sos. Güv. Bakanı	<i>M. Dönen</i> M. DÖNEN Sanayi ve Ticaret Bakanı	<i>V. Atasoy</i> V. ATASOY Enerji ve Tabii Kay. Bakanı
<i>T. Savaş</i> T. SAVAŞ Kültür Bakanı	<i>Ş. Ulusoy</i> Ş. ULUSOY Turizm Bakanı	<i>M. İnci</i> M. İNCİ Orman Bakanı	<i>P. Kocak</i> P. KOKAK Devlet Bakanı